

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΑΠΟ Α.Π.Ε.

Λεωφ. Μεσογείων 85, 115 26 Αθήνα, τηλ.: 210 69 68 418, Fax: 210 69 68 031

07/NB /λα

Αθήνα, 24 Φεβρουαρίου 2009

Προς
κ. Κων/νο Μουσουρούλη
Γενικό Γραμματέα Ανάπτυξης
Υπουργείο Ανάπτυξης
Μεσογείων 119
101 92 Αθήνα

Κοινοποίηση: κ. Χαράλαμτο Πίππο
Διευθυντή Δ/νσης ΑΠΕ & Εξοικονόμησης Ενέργειας

ΘΕΜΑ : Δημόσια διαβούλευση του Υπουργείου Ανάπτυξης για την «Εξειδίκευση δράσεων του ΕΣΠΑ2007 – 2013 στους τομείς ΑΠΕ & ΕΞΕ»

Αξιότιμε κ. Γενικέ,

Στα πλαίσια της ως άνω δημόσιας διαβούλευσης του ΥΠΑΝ, σας υποβάλουμε συνημμένα τις σχετικές παρατηρήσεις και προτάσεις του Ελληνικού Συνδέσμου Ηλεκτροπαραγωγών από ΑΠΕ.

Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε συζήτηση, περαιτέρω εξειδίκευση και τεκμηρίωση των προτάσεών μας αυτών κρίνετε αναγκαία.

Με εκτίμηση,
Για το Δ.Σ. του Συνδέσμου

Γ. Περιστέρης
Πρόεδρος

1. Μορφή και ένταση των κρατικών ενισχύσεων

Όπως αναφέρεται στο κείμενο της διαβούλευσης, ένα από τα κριτήρια για την επιλογή επενδύσεων είναι η αξιοποίηση των διαθέσιμων κονδυλίων ώστε «με την παροχή κρατικής ενίσχυσης να καθίστανται οικονομικά βιώσιμες (οι επενδύσεις)».

Πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη ότι στα ενεργειακά έργα, καθώς και σε όλα τα έργα ανάπτυξης και υποδομών, εκτός του κράτους και του ιδιώτη υπάρχει και ένας τρίτος, «κρυφός» για πολλούς, εταίρος, το τραπεζικό ίδρυμα, το οποίο μέσω των κεφαλαίων του συμμετέχει στην πραγματοποίηση της εκάστοτε επένδυσης.

Η δυνατότητα, λοιπόν, άντλησης τραπεζικών κεφαλαίων, η ελκυστικότητα δηλαδή του εκάστοτε έργου με τραπεζικά κριτήρια (bankability), είναι ένας από τους θεμελιώδεις παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά το σχεδιασμό της χρηματοδότησης του έργου και της μορφής της κρατικής ενίσχυσης.

Μέχρι στιγμής, η κρατική ενίσχυση μέσω επιδότησης κεφαλαίου έχει αποδειχθεί αποτελεσματικό μέτρο για τη διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας των έργων, καθώς και για την εξασφάλιση τραπεζικής χρηματοδότησης. Ας μην ξεχνάμε ότι ένα από τα τραπεζικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται κατά κόρον κατά την ανάπτυξη της εκάστοτε επένδυσης (περίοδο κατασκευής) είναι το λεγόμενο bridge financing, όπου ο ιδιώτης δανείζεται βραχυπρόθεσμα το ποσό της κεφαλαιακής επιδότησης μέχρι αυτό να εκταμιευθεί, με αποτέλεσμα την έγκαιρη, προσήκουσα και ανεπηρέαστη από χρηματοδοτικές ανάγκες ολοκλήρωση της επένδυσης.

Αναφορικά με ενεργειακά έργα, σε περίπτωση που δεν επιλεγεί ως εργαλείο χρηματοδότησης (κρατικής επιδότησης) η επιδότηση κεφαλαίου και οδηγηθούμε αποκλειστικά σε επιδότηση παραγόμενης kWh, τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν είναι σαφώς περισσότερα από τα πλεονεκτήματα, και κατά τη φάση ανάπτυξης των έργων (περίοδος κατασκευής) και κατά τη φάση λειτουργίας.

- Η ελκυστικότητα των έργων από την πλευρά της τράπεζας (bankability), σε κάθε περίπτωση θα μειωθεί, δεδομένου ότι η κρατική επιδότηση θα έλθει με τη λειτουργία της μονάδας, τμηματικά/σε δόσεις, και σε μεγάλο βάθος χρόνου με αποτέλεσμα το ρίσκο της τράπεζας να αυξάνεται και οι εξασφαλίσεις αυτής να μειώνονται.
- Ο ιδιώτης θα χρειαστεί να συνεισφέρει σαφώς μεγαλύτερο μέρος ιδίων κεφαλαίων, γεγονός που θα επηρεάσει σημαντικά τον Εσωτερικό Βαθμό Απόδοσης (IRR) των έργων, το οποίο θα έχει επιπρόσθετο αντίκτυπο και στην τραπεζική ελκυστικότητα της επένδυσης (bankability), καθώς και στην οικονομική βιωσιμότητα των επενδύσεων. Πολλές επενδύσεις μπορεί να θεωρηθούν υψηλού ρίσκου από την πλευρά του ιδιώτη, λόγω του μεγέθους των ιδίων κεφαλαίων που θα πρέπει να εισφερθούν, με αποτέλεσμα πολλά έργα τελικά να μην υλοποιηθούν.
- Θα πρέπει να δημιουργηθεί μια σαφής φόρμουλα υπολογισμού της επιδότησης ανά παραγόμενη kWh, η οποία θα καταστεί ιδιαίτερα πολύπλοκη, δεδομένου ότι θα πρέπει

να λάβει υπόψη της τους παρακάτω παράγοντες :

- i) Η αξία του χρήματος αλλάζει και επηρεάζεται άμεσα από τις οικονομικές καταστάσεις που είναι απρόβλεπτες. Η αξία της επένδυσης ενός (1) Ευρώ σήμερα είναι δύσκολο να προσδιοριστεί σε βάθος εικοσαετίας ακόμα και με σταθερές οικονομικές συνθήκες, πόσω μάλλον στο υπάρχον κλίμα αβεβαιότητας.
 - ii) Η ενεργειακή παραγωγή δεν είναι σταθερή, ειδικά σε έργα ανανεώσιμων πηγών δεν είναι σταθερή και αλλάζει από έτος σε έτος. Η μη σταθερή χρηματοροή εσόδων είναι ένας ακόμη παράγοντας που συμβάλλει στην αβεβαιότητα των τραπεζών, με αποτέλεσμα τα ανωτέρω περιγραφόμενα να γίνονται εντονότερα.
 - iii) Σε πολλές περιπτώσεις ενεργειακών επενδύσεων, η ενεργειακή παραγωγή βαίνει μειούμενη κατά τη διάρκεια ζωής της επένδυσης (φωτοβολταϊκά πάρκα, παραγωγή ενέργειας από βιοαέριο ΧΥΤΑ, κ.ο.κ.).
- Τέτοιο εργαλείο χρηματοδότησης (επιδότηση παραγόμενης KWh) δεν έχει ξαναχρησιμοποιηθεί, στην Ελλάδα τουλάχιστον, με αποτέλεσμα να δημιουργήσει περαιτέρω καθυστερήσεις στις ενεργειακές επενδύσεις, όπου η χώρα βρίσκεται ήδη σε καθυστέρηση, είτε μέσω της πολυπλοκότητας του πλαισίου και των συμβάσεων που θα πρέπει να σχεδιαστούν, είτε μέσω της αβεβαιότητας και των καθυστερήσεων που λογικά θα προκύψουν.

Βάσει των παραπάνω, καθίσταται σαφές ότι ο προτιμότερος τρόπος κρατικής στήριξης είναι η επιδότηση κεφαλαίου, τρόπος ήδη δοκιμασμένος και αποδεκτός από όλους τους εταίρους (κράτος, ιδιώτες, τράπεζες). Για την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που θεωρητικά θα δημιουργούσε η κρατική ενίσχυση μέσω επιδότησης παραγόμενης KWh (απλοποίηση διαδικασίας αξιολόγησης-παρακολούθησης-παραλαβής, γρήγορη υλοποίηση, επιδότηση ενεργειακού αποτελέσματος αντί κόστους εγκατάστασης), μπορούν να δημιουργηθούν άλλοι μηχανισμοί και να παρασχεθούν επιπλέον κίνητρα.

2. Ο Εσωτερικός Βαθμός Απόδοσης (IRR) ως κριτήριο επιλεξιμότητας έργων

Αναφορικά με την εξέταση επιπρόσθετων κριτηρίων, και πιο συγκεκριμένα του προτεινόμενου κριτηρίου (για προτεραιότητα επιχορήγησης επενδύσεων) «*Στις επενδύσεις ηλεκτροπαραγωγής από αιολικά και ΜΥΗΕ, η ενίσχυση να αφορά σε έργα με σχετικά χαμηλό IRR*», τα προβλήματα που μπορεί να δημιουργηθούν είναι τα ακόλουθα:

- Τέτοια έργα είναι πιο δύσκολο να χρηματοδοτηθούν από την τράπεζα και εφόσον τελικώς εγκριθεί η χρηματοδότηση τους θα είναι με επαχθείς όρους, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε ακύρωση της οικονομικής βιωσιμότητάς τους.
- Όπως είναι γνωστό, ο Εσωτερικός Βαθμός Απόδοσης (IRR) δεν αποτελεί το πιο αξιόπιστο μέσο αξιολόγησης μιας προτεινόμενης επένδυσης, παρόλο που χρησιμοποιείται σχεδόν από όλους τους φορείς συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών. Το IRR επηρεάζεται από μια σειρά υποθέσεων και παραμέτρων, οι οποίες τις περισσότερες φορές είναι άκρως υποκειμενικές και μπορούν να οδηγήσουν σε λάθος συμπεράσματα. Η χρησιμοποίηση αυτού του κριτηρίου αναφορικά με την προτεραιότητα επιλογής επενδύσεων, εκτιμούμε ότι θα δημιουργήσει έδαφος για την κατασκευή «δημιουργικών» επιχειρηματικών σχεδίων, που δεν θα αντανακλούν την πραγματικότητα αλλά θα σχεδιάζονται αποκλειστικά για την κάλυψη του συγκεκριμένου κριτηρίου του φορέα αξιολόγησης.

- Δεδομένου ότι το κόστος επένδυσης ανά MW είναι συγκεκριμένο (με μικρές αποκλίσεις βάσει της τεχνολογίας που θα επιλεγεί), επενδύσεις με χαμηλό IRR είναι επενδύσεις σε περιοχές με χαμηλό ανανεώσιμο δυναμικό. Στόχος του ΕΠΑΝ ΙΙ δεν είναι η εγκατεστημένη ισχύς (όσο το δυνατόν περισσότερα MW), αλλά η αποδοτικότητα των έργων (όσο το δυνατόν περισσότερες MWh). Δίνοντας προτεραιότητα (εμμέσως) σε έργα με χαμηλό IRR, αποκλίνουμε από την επίτευξη των ενεργειακών στόχων της χώρας (όπως αυτοί προσδιορίζονται από τις εκάστοτε Οδηγίες της ΕΕ).

3. Η κατανομή της δημόσιας χρηματοδότησης σε αιολικά έργα ανάλογα με το μέγεθος ισχύος τους

Η προτεινόμενη κατανομή της χρηματοδότησης σύμφωνα με την ισχύ των αιολικών έργων θα πρέπει να αναθεωρηθεί **δραστικά**, εφόσον η χώρα έχει πραγματικά πρόθεση να επιτύχει τους στόχους που έχουν τεθεί για παραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, ο στόχος θα πρέπει να εξαρτάται περισσότερο από τις εν δυνάμει παραγόμενες MWh παρά από τα εγκατεστημένα MW. Η κατά 80% συγκέντρωση της συνολικά διαθέσιμης δημόσιας δαπάνης για την αιολική ενέργεια σε έργα «μεσαίου» μεγέθους (10-30 MW) και ο πλήρης αποκλεισμός έργων μεγαλύτερου μεγέθους, αγνοεί τις οικονομίες κλίμακας-τεχνικές, περιβαλλοντικές, οικονομικές-των «μεγάλων» αιολικών πάρκων (>30 MW). Υπενθυμίζεται ότι ο εθνικός στόχος ΑΠΕ για το 2010 περιλαμβάνει 3468 MW αιολικών, και ο αντίστοιχος στόχος ΑΠΕ για το 2020 περιλαμβάνει 8.000-9.000 MW αιολικών !